

Predmet C-103/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

18. veljače 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Italija)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

9. veljače 2021.

Podnositelj zahtjeva:

SG

Tuženik:

Autonomna pokrajina Bolzano

Predmet glavnog postupka

Spojivost potpore za ulaganje u hidroelektranu za kolibe i kućice za odmor, koje nisu priključene na električnu mrežu, s unutarnjim tržištem; zakonitost smanjenja potpore od strane nacionalnih tijela nakon završetka programa potpora prava Unije

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a, osobito

Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1589, u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1589) te

Odluke Komisije od 25. srpnja 2012. kojom se odobrava državna potpora na temelju članka 107. i 108. UFEU-a, SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (SL 2013., C1, str. 7., u daljnjem tekstu: Odluka o potpori SA.32113)

Prethodna pitanja

1. Je li 31. prosinca 2016. završila potpora odobrena Odlukom Komisije SA.32113 (2010/N) od 25. srpnja 2012. u iznosu od 80 % za izgradnju malih hidroelektrana namijenjenih proizvodnji električne energije za vlastitu potrošnju iz obnovljivih izvora energije u korist koliba i kućica za odmor na visokoalpskom području, koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih tehničkih i financijskih napora?
2. U slučaju potvrdnog odgovora:
 - 2.1 Treba li tada dodatno ispitati treba li članak 20. Uredbe (EU) 2015/1589 tumačiti na način da je u slučaju zlorabe potpore Komisija dužna donijeti odluku o povratu prije intervencije državnih tijela?
 - 2.2 Treba li ispitati je li navedena potpora spojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a s obzirom na to da je njezin cilj olakšavanje razvoja određenih gospodarskih područja, ili ona može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 107. stavak 1. i članak 107. stavak 3. točka (c) te članak 108. stavak 3. UFEU-a

Članak 1. točke (a), (c), (f), (g), članak 4. stavak 3., članak 9. stavci 3. i 4., članak 20. te uvodna izjava 28. Uredbe (EU) 2015/1589

Članak 4. stavak 1., članak 4. stavak 2. točka (b) i članak 4. stavak 3. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ (SL L 2004., L 2004., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 2., str. 9.)

Članak 41. stavak 7. točka (a), članak 41. stavci 8. i 9. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (SL 2014., L 187, str. 1. i ispravci SL 2016., L 115, str. 50. i SL 2016., L 292, str. 50.) (Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER), u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 651/2014)

Točke 6., 97. i 98. Odluke o potpori SA.32113

Navedene nacionalne odredbe

Landesgesetz Nr. 9 (Zakon savezne zemlje br. 9) od 7. srpnja 2010., naslovljen „Odredbe o uštedi energije, obnovljivim izvorima energije i zaštiti klime”, objavljen u Službenom listu regije br. 31 od 3. kolovoza 2010., u verziji koja je trenutačno na snazi (u daljnjem tekstu: Zakon savezne zemlje br. 9)

Beschluss der Landesregierung Nr. 1804 (Odluka vlade savezne zemlje br. 1804) od 8. studenoga 2010., objavljen u Službenom listu regije br. 46 od 13. studenoga 2012. (u daljnjem tekstu: odluka vlade savezne zemlje br. 1804)

Činjenično stanje i postupak

- 1 Tužitelj je vlasnik kolibe za odmor koja zbog svoje udaljenosti nije priključena na javnu električnu mrežu.
- 2 Zakonom savezne zemlje br. 9 uvela se potpora u iznosu od 80 % za izgradnju hidroelektrana namijenjenih proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije u korist koliba i kućica za odmor na visokoalpskom području koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih financijskih i tehnoloških napora.
- 3 Taj program potpora odobrila je Europska komisija (u daljnjem tekstu: Komisija) 25. srpnja 2012. Odlukom SA.32113.
- 4 Na temelju tog programa potpora tužitelj je od nadležnog tijela tuženika zatražio potporu za projekt proizvodnje električne energije u hidroelektrani. Proizvedena električna energija trebala je služiti za vlastite potrebe.
- 5 Odlukom nadležnog tijela od 31. kolovoza 2018. tužitelju je dodijeljena potpora u iznosu od 115 011 eura, odnosno 80 % prihvatljivih troškova u iznosu od 143 764,02 eura.
- 6 Nadležno tijelo je 27. travnja 2020. djelomično opozvalo dodijeljenu potporu. Tvrđilo je da je program potpora SA.32113 završio 31. prosinca 2016., da je vlada savezne zemlje izmijenila kriterije prihvatljivosti te da se Uredbom br. 651/2014 smanjio najveći iznos prihvatljivih troškova s 80 % na 65 %.
- 7 Na temelju novih kriterija prihvatljivi trošak utvrđen je u iznosu od 142 468 eura, a potpora je izračunana u iznosu od 65 %, odnosno 92 604 eura. Tako je dio potpore u iznosu od 22 406,80 eura opozvan te je određena isplata novo utvrđene potpore.
- 8 Zatim je tužitelj podnio tužbu ovom Verwaltungsgerichtu (Upravni sud) radi poništenja akta koji na njega negativno utječe, osobito djelomičnog opoziva (u daljnjem tekstu: pobijani akt).

- 9 U prilog svojoj tužbi ističe šest tužbenih razloga koji se u pogledu prava Unije temelje, među ostalim, na sljedećem:
- Potpora nije nezakonita jer se ne radi o državnoj potpori protivnoj pravu Unije u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Potpora koje je isključivi cilj vlastita opskrba kolibe za odmor ne narušava ni tržišno natjecanje u Europskoj uniji niti utječe na trgovinu među državama članicama.
 - Ovlast za odluku o tome da je odobravanje potpore nezakonito i za njezin povrat nema tuženik nego Komisija.
 - Tuženik je povrijedio načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti jer je Uredba (EU) br. 651/2014 u vrijeme djelomičnog odobrenja opoziva potpore bila na snazi od 1. srpnja 2014., tj. više od četiri godine. Tužitelj nikad ne bi izvršio investiciju bez poticajnog učinka obećane potpore.
- 10 Tuženik zahtijeva da se tužba odbije.
- 11 Smatra da se radilo o nezakonitoj državnoj potpori jer je program potpora SA.32113 završio 31. prosinca 2016. i stoga nije imala pravnu osnovu. Navodi da se potporom također povređuje Uredba (EU) br. 651/2014. Stoga ju je prema njegovu mišljenju trebalo prilagoditi toj uredbi i smanjiti.

Obrazloženje pitanjâ

- 12 Uspjeh žalbe ovisi o odluci Suda Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud) o tumačenju Ugovorâ.
- 13 Ovo sudsko vijeće smatra da je na temelju članka 267. UFEU-a potrebno Sudu postaviti prethodno navedena prethodna pitanja zbog razloga navedenih u nastavku jer su odlučujuća za rješavanje spora s obzirom na više tužbenih razloga koje je istaknuo tužitelj.

Zakonodavstvo Unije i nacionalno zakonodavstvo

- 14 Pravna pravila mjerodavna za spor prethodno su navedena u odjeljcima „Navedene nacionalne odredbe” i „Navedene odredbe prava Unije”. Razmatranja koja slijede služe u tom pogledu kao nadopuna.
- 15 Zakonom savezne zemlje br. 9 predviđa se da savezna zemlja Južni Tirol može dodijeliti potpore u najvišem iznosu od 80 % za izgradnju i proširenje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Na temelju toga je odlukom vlade savezne zemlje br. 1804 odlučeno da se tim postrojenjima dodijeli potpora za izgradnju i proširenje hidroelektrana u korist koliba i kućica za odmor. Godišnjim zakonom o financijama trebali su se također odrediti izdaci na teret proračuna sljedećih financijskih godina.

- 16 Komisija je u svojoj Odluci o potpori SA.32113 odobrila prethodno navedeni program potpora. Iz nje proizlazi da su se za program potpora predvidjela proračunska sredstva u ukupnom iznosu od 187 milijuna eura, a 32 milijuna eura godišnje kao i njegovo trajanje do 31. prosinca 2016. Komisija ističe da otprilike polovica sredstava ne predstavlja državne potpore te da točno trajanje nije izričito navedeno.
- 17 Što se tiče, osobito, predviđenog programa potpora za ulaganja u hidroelektrane namijenjene kolibama i kućicama za odmor, Komisija je odlučila da neće isticati prigovore jer se radi o državnoj potpori za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih prostora koja je spojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c).
- 18 Komisija je *a priori* smatrala slabim učinak proizvodnje električne energije u udaljenim područjima bez priključka na električnu mrežu na trgovinu među državama članicama (točka 97. Odluke o potpori SA.32113).
- 19 Cilj predviđenog programa prema njezinu je mišljenju kompenzirati stvarnu teritorijalnu posebnost te je objektivno opravdan potrebom racionalnog sprečavanja nedostatka pouzdane i učinkovite opskrbe električnom energijom u udaljenim područjima Južnog Tirola. Komisija je stoga zaključila da je pozitivan ukupan učinak potpora za elektrifikaciju ruralnih i alpskih područja Južnog Tirola s obzirom na to da doprinosi osiguranju prava klijenata, posebice obitelji i malih poduzetnika, na pouzdanu i ekološki prihvatljivu opskrbu električnom energijom (točka 97. Odluke o potpori SA.32113).
- 20 U skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 651/2014 („Potpore za ulaganje u promicanje energije iz obnovljivih izvora energije”), potpore za ulaganje u promicanje energije iz obnovljivih izvora spojive su s unutarnjim tržištem i izuzimaju se od obveze prijave pod uvjetom da ispunjavaju ostale uvjete predviđene tom odredbom.

O prethodnim pitanjima

- 21 Prvim tužbenim razlogom postavlja se pravno pitanje može li potpora u dodijeljenom iznosu od 80 % uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja i utjecati na trgovinu među državama članicama.
- 22 Negativan odgovor na to pitanje doveo bi do poništenja pobijanih akata.
- 23 Osim toga, pred ovim sudom u tijeku je sedam drugih sličnih predmeta koji se temelje na istom pravnom pitanju.
- 24 Ovo sudsko vijeće dvoji u tom pogledu o stvarnom završetku programa potpora SA.32113, koji je odobrila Komisija.
- 25 U sâmoj odluci o potpori SA.32113 ne određuje se izričito vremensko ograničenje programa. Iz njegove djelomične objave u Službenom listu Europske unije od 4.

siječnja 2013. proizlazi da se trajanje programa potpora utvrđenog Zakonom savezne zemlje predvidjelo do 31. prosinca 2016.

- 26 Zakonom savezne zemlje br. 9 propisalo se da će se sredstva potrebna za izgradnju malih hidroelektrana namijenjenih kolibama i kućicama za odmor koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih financijskih i tehnoloških napora godišnje utvrditi Zakonom o financijama.
- 27 Isto je vrijedilo i nakon 2016. te su se proračunom savezne zemlje predvidjeli odgovarajući iznosi u tu svrhu za 2017. i 2018.
- 28 Komisija je u Odluci o potpori SA.32113 smatrala da su ciljevi određeni Zakonom savezne zemlje br. 9 u pogledu koliba i kućica za odmor koje nisu priključene na električnu mrežu spojivi s unutarnjim tržištem.
- 29 Stoga se postavlja pitanje je li program potpora koji se odnosio na elektrifikaciju koliba i kućica za odmor obnovljivim izvorima energije, a koji je Komisija proglasila spojivim s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. UFEU-a, završio 31. prosinca 2016.
- 30 Dodijeljena potpora predstavljala bi u slučaju negativnog odgovora na prethodno pitanje postojeću potporu, zbog čega bi osporavano smanjenje potpore bilo nezakonito.
- 31 Nasuprot tomu, u slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje radilo bi se o potpori dodijeljenoj nakon razdoblja koje je odobrila Komisija. Čak i ako Komisija nije povrijedila uvjete i obveze koje su joj određene, radilo bi se o zlouporabi potpora.
- 32 U tom slučaju moralo bi se ispitati treba li članak 20. Uredbe (EU) 2015/1589 tumačiti na način da je u slučaju zlouporabe potpore Komisija dužna donijeti odluku o povratu prije intervencije državnih tijela.
- 33 Osim toga, valja ispitati jesu li, kao što je to Komisija utvrdila u Odluci o potpori SA.32113, te potpore i dalje spojive s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) s obzirom na to da je njihov cilj olakšavanje razvoja određenih gospodarskih područja.